

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
МУКАЧІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**
Предметна (циклова) комісія викладачів мистецьких та технологічних
дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 19 «МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань А Освіта

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність А2 Дошкільна освіта

(шифр і назва спеціальності)

відділення дошкільне

(назва відділення)

Робоча програма з дисципліни «Методика організації образотворчої діяльності» для здобувачів освіти з галузі знань А Освіта за спеціальністю А2 Дошкільна освіта, фаховий молодший бакалавр, ВСП «ГПФК МДУ», 2025 р. — 41 с.

Розробник:

Леся БЕСПАЛЬКО — викладач образотворчого мистецтва з методикою навчання, спеціаліст вищої категорії, «старший викладач»;

Робоча програма затверджена на засіданні предметної (циклової) комісії викладачів мистецьких та технологічних дисциплін.

Протокол № 1, від «25» серпня 2025 року

Голова предметної (циклової) комісії _____ (Олена БІЛИК)
«25» серпня 2025 року

Схвалено методичною радою

Протокол № 1, від «25» серпня 2025 року.

Голова _____ (Тетяна ІСАК)
(підпис) (ім'я та прізвище)

©Беспалько Л.А., 2025 рік
©ВСП «ГПФК МДУ», 2025 рік

Відомості про перезатвердження робочої програми:

Робоча програма затверджена на засіданні предметної (циклової) комісії викладачів мистецьких та технологічних дисциплін.

Протокол № __, від «__» _____ 202__ року.

Голова предметної (циклової) комісії _____ (_____)
підпис Ім'я та ПРІЗВИЩЕ

«__» _____ 202__ року

Робоча програма затверджена на засіданні предметної (циклової) комісії викладачів мистецьких та технологічних дисциплін.

Протокол № __, від «__» _____ 202__ року.

Голова предметної (циклової) комісії _____ (_____)
підпис Ім'я та ПРІЗВИЩЕ

«__» _____ 202__ року

Робоча програма затверджена на засіданні предметної (циклової) комісії викладачів мистецьких та технологічних дисциплін.

Протокол № __, від «__» _____ 202__ року.

Голова предметної (циклової) комісії _____ (_____)
підпис Ім'я та ПРІЗВИЩЕ

«__» _____ 202__ року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 4	Галузь знань А Освіта (шифр і назва)	Нормативна
Модулів: 1	Спеціальність А2 Дошкільна освіта	Рік підготовки: 1-й
Змістових модулів: 5		Семестр I
Загальна кількість годин: 120 год.		Лекції 36 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: 4 год. самостійної роботи здобувача освіти: 2 год.		Практичні 24 год.
	Самостійна робота 30 год.	
	30 год - підготовка до екзамену	
	Вид контролю: I сем. – екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми навчання — 60/60 год.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма з навчальної дисципліни «Методика організації образотворчої діяльності» укладена згідно з навчальним планом ОПС «фаховий молодший бакалавр» спеціальності А2 Дошкільна освіта та спрямована на виконання вимог Закону України «Про освіту», «Закону про вищу освіту», «Закону про фахову передвищу освіту», Державного стандарту (базового компоненту) дошкільної освіти.

Вивчення навчальної дисципліни «Методика організації образотворчої діяльності» спрямоване на опанування здобувачами фахової передвищої освіти теоретичними та практичними знаннями відповідно до спеціальності, активне залучення їх до самостійної навчальної, наукової діяльності, що сприяє формуванню у здобувачів освіти професійних педагогічних якостей та компетентностей. Навчальним планом та програмою передбачено вивчення навчальної дисципліни протягом I навчального семестру. Програма складена з урахуванням дидактичних принципів, сучасних програм навчання і виховання дітей дошкільного віку, та спрямована на формування професійних компетентностей майбутніх педагогічних працівників галузі дошкільної освіти.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Методика організації образотворчої діяльності» безпосередньо пов'язана з дошкільною педагогікою, дитячою психологією, українською та дитячою літературою, мистецтвознавством, народознавством, фаховими методиками дошкільної освіти та ін.

Метою вивчення дисципліни є процес оволодіння здобувачами освіти знаннями з основ образотворчої та художньо-творчої діяльності, формування умінь і навичок з образотворчої діяльності, а також вивчення методичних аспектів організації освітньої діяльності даного процесу в закладі дошкільної освіти.

Мета навчальної дисципліни — психолого-педагогічна та методична підготовка майбутніх фахівців до здійснення художньо-естетичного виховання дітей дошкільного віку засобами образотворчого мистецтва і художньо-творчої діяльності; оволодіння сучасними методами організації образотворчої діяльності дітей на різних етапах дошкільного дитинства; поглиблення професійної підготовки педагогічних працівників дошкільних освітніх закладів у галузі художньої освіти, розвиток уяви, творчого мислення, естетичного смаку, спонукання здобувачів освіти до креативності в педагогічному процесі.

Завданнями дисципліни є:

- ознайомлення з основними видами і жанрами образотворчого мистецтва, засобами їх художньої виразності;
- вивчення питань розвитку історії світового та українського образотворчого мистецтва;

- вивчення спеціальних досліджень, присвячених ознайомленню дошкільників з різними видами образотворчого мистецтва, навчанню образотворчій діяльності;
- оволодіння знаннями про особливості розвитку у дітей дошкільного віку, образотворчих здібностей і шляхи формування творчості в їх образотворчій діяльності;
- розвиток умінь виконувати мистецьких аналіз творів образотворчого мистецтва і здійснювати їх відбір для дітей дошкільного віку, аналізувати дитячі образотворчі роботи;
- удосконалення художньо-зображувальних умінь галузі малюнка, живопису, декоративних розписів, скульптури, аплікації, витинання та конструювання;
- навчити виготовляти різноманітні наочно-методичні посібники для дітей, складати розробки занять з різних видів образотворчої діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти повинні

знати:

- пріоритетні напрямки сучасної системи дошкільно освіти;
- особливості розвитку у дітей дошкільного віку образотворчих здібностей;
- шляхи формування дитячої творчості в різних видах образотворчої діяльності;
- альтернативні підходи до планування образотворчої діяльності, напрямки інноваційно-пошукової діяльності педагога в галузі даної методики;
- організацію та планування занять у різних вікових групах;
- сучасні методичні технології навчання дітей образотворчій діяльності;
- завдання образотворчої діяльності в закладах дошкільної освіти;
- особливості організації та методіку проведення занять з образотворчої діяльності в закладі дошкільної освіти.

вміти:

- планувати роботу з образотворчої діяльності на заняттях та в повсякденному житті;
- складати конспекти занять, тексти дидактичних ігор та вміти проводити їх;
- аналізувати психолого-педагогічну літературу з методики організації образотворчої діяльності, виходячи з сучасних вимог та досліджень;
- діагностувати естетичний розвиток дітей, їх практичні навички та вміння;
- використовувати різноманітний матеріал та цікаві техніки на заняттях ліплення, малювання та аплікації;
- проводити роботу з обдарованими дітьми, та з дітьми з особливими

- освітніми потребами;
- виготовляти наочні посібники для занять з дошкільнятами;
 - володіти певною системою методичних засобів, за допомогою яких забезпечується успішна організація навчального процесу;
 - визначати найбільш педагогічно ефективні форми і методи організації навчальної роботи, зважаючи на особливості розвитку у дітей дошкільного віку, їх образотворчих здібностей.

Вивчення навчальної дисципліни спрямоване на формування професійних компетентностей майбутніх педагогів, до складу яких входять:

Загальні компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК 1. Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здійснення безпечної діяльності.

ЗК 8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові, предметні компетентності) (СК):

СК 1. Здатність до формування наскрізних умінь у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку: виявляти творчість та ініціативність, керувати емоціями, висловлювати та обґрунтовувати власну думку, критично мислити, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми та співпрацювати в колективі.

СК 5. Здатність до формування у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку взаємин з оточенням (предметним, природним, соціальним).

СК 6. Здатність до розвитку психічно-емоційної сфери особистості дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК 9. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста, поваги до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів, народних символів).

СК 11. Здатність до організації та керівництва ігрової, художньо-естетичної, пізнавально-дослідницької діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК 12. Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку елементарних уявлень про різні види мистецтва та засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності в різних видах мистецтва.

Програмні результати навчання:

РН 5. Виявляти та узагальнювати результати різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку з використанням педагогічних технологій.

РН 8. Визначати концептуальні засади, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН 9. Визначати завдання, зміст специфічно дитячих видів діяльності (предметно-практичної, ігрової, пізнавальної) та організовувати їх відповідно до освітніх програм.

РН 14. Формувати компетентності у просторі освітніх напрямів роботи закладу дошкільної освіти через організацію самостійної творчої діяльності (ігрової, художньо-естетичної) дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН 15. Визначати особливості та способи організації провідної (ігрової) діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку в освітньому процесі закладів дошкільної освіти.

Вивчення навчальної дисципліни «Методика організації образотворчої діяльності» здійснюється у формі лекцій, практичних занять та самостійної роботи. Теоретичні заняття з методики організації образотворчої діяльності проводяться у формі лекцій з поєднанням різних методів та прийомів навчання. Тематика практичних занять спрямована на поглиблення теоретичних знань здобувачів освіти та формування практичних навичок роботи з матеріалами, необхідними для організації навчального процесу та проведення занять в закладі дошкільної освіти з образотворчої діяльності. Під час практичних занять здобувачі освіти можуть виготовляти дидактичні ігри та наочність для проведення занять, складати конспекти занять, моделювати та проводити фрагментів занять з наступним обговоренням.

Програма курсу розрахована на 120 годин. З них 36 — лекційних, 24 — практичних, 60 — самостійна робота. Форма контролю — екзамен (I семестр).

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретичні основи та методичні аспекти організації образотворчої діяльності

Тема 1. Ознайомлення дітей з образотворчим мистецтвом. Види образотворчої діяльності в закладі дошкільної освіти, їх взаємозв'язок.

Значення мистецтва для виховання і розвитку дітей. Види образотворчої діяльності, які використовуються в роботі з дітьми різних вікових груп.

Види образотворчої діяльності: малювання, ліплення, аплікація — види образотворчої діяльності. Конструювання — вид дитячої продуктивної творчості. Характеристика способів зображення, їх взаємозв'язок.

Тема 2. Значення образотворчої діяльності і конструювання та їх вплив на всебічний розвитку дітей дошкільного віку.

Вплив образотворчої діяльності на розумовий розвиток дітей, їх сенсорне виховання. Образне пізнання навколишнього світу та розвиток психічних процесів, мислення дошкільників. Підготовка до школи, формування навчальної діяльності.

Естетичне виховання — основне завдання зображувальної діяльності. Розвиток естетичного сприймання та емоцій, формування естетичних почуттів, естетичного ставлення до дійсності, естетичних оцінок та художнього смаку.

Розвиток художньої творчості дітей. Формування узагальнених способів зображення предметів і явищ світу, що оточує, образних уявлень, втілення власного задуму, індивідуальне вираження дитини через художню творчість, емоції, ставлення до зображуваного, виразність образів та ін.

Суспільна спрямованість дитячої творчості. Виховання морально-вольових якостей та формування особистості дитини. Зображувальна діяльність як продуктивна діяльність, що вимагає поєднання розумової та фізичної активності дітей. Засвоєння навичок роботи з різними матеріалами.

Тема 3. Планування роботи з образотворчої діяльності у закладі дошкільної освіти.

Основні принципи дидактики, на яких будується зміст програми навчання образотворчої діяльності: науковість, доступність, послідовність та систематичність, наочність, свідоме засвоєння дітьми знань і вмінь, індивідуальний підхід до дітей.

Мета та завдання програми з образотворчої діяльності. Структура програми. Сучасні програми розвитку дітей дошкільного віку.

Аналіз та порівняння розділу з образотворчої діяльності в сучасних програмах закладів дошкільної освіти.

Тема 4. Методи і прийоми навчання.

Визначення методів і прийомів навчання. Традиційна класифікація методів — словесні, наочні, практичні.

Сучасна класифікація методів — інформаційно-рецептивні, репродуктивні, дослідницькі, евристичні, метод проблемного викладу. Зміст різноманітних методів та прийомів у процесі навчання дітей образотворчої діяльності та вимоги до них. Диференційований вибір методів та прийомів з урахуванням віку дітей, їх знань, досвіду.

Використання ігрових прийомів у різних вікових групах.

Альтернативні підходи до планування образотворчої діяльності. Значення планування для цілеспрямованого формування образотворчих умінь і навичок, забезпечення системи в роботі. Організація зберігання дитячих робіт; фронтальне збереження робіт за певними темами занять, вибіркова форма збереження окремих робіт-саморобок; індивідуальні папки дитини; оформлення альбомів, організація виставок.

Добір художніх творів для дошкільників. Вимоги до творів мистецтва (доступність змісту, виразних та зображувальних засобів, виховна та пізнавальна цінність). Форми, методи та прийоми ознайомлення дітей з мистецтвом, забезпечення цілісного сприймання твору. Ознайомлення із закарпатським образотворчим мистецтвом.

Тема 5. Організація та проведення занять з образотворчої діяльності

Заняття — основна форма навчання дітей зображувальної діяльності. Особливості організації занять в різних вікових групах. Типи занять. Підготовка вихователя до занять. Робота в методичному кабінеті: добір матеріалів із зображувальної діяльності.

Естетичні вимоги щодо оформлення дошкільного навчального закладу. Вплив інтер'єра закладу дошкільної освіти на естетичне виховання дітей.

Підготовка дітей до занять. Організація чергувань в різних вікових групах. Підготовка матеріалів та обладнання з урахуванням виду діяльності. Структура заняття. Нетрадиційні форми організації занять.

Інноваційно-пошукова робота педагога в організації образотворчої діяльності дітей.

Поняття про інноваційну діяльність. Інноваційні тенденції в організації образотворчої діяльності дошкільників. Передовий педагогічний досвід роботи сучасних дошкільних навчальних закладів з організації образотворчої діяльності. Використання нових нетрадиційних підходів під час занять в закладі дошкільної освіти.

Тема 6. Наочні і дидактичні посібники на заняттях із зображувальної діяльності і конструювання. Зображувальна діяльність поза заняттями

Дидактична гра, дидактичний посібник. Посібники на заняттях з образотворчої та художньо творчої діяльності. Індивідуальні картки. Самостійна художня діяльність дітей. Куток самостійної художньої діяльності, вимоги до його оформлення.

Організація образотворчої діяльності поза заняттями

Зміст і значення самостійної образотворчої діяльності дітей. Виявлення їхніх інтересів. Виконання індивідуальних і колективних робіт. Проведення дидактичних ігор і використання альбомів для розфарбовування; цікаві заняття з дітьми в різні пори року в приміщенні та на повітрі (малювання на асфальті, створення споруд та іграшок з піску, паличок, камінців; створення скульптури із снігу, круги та ін. Взаємозв'язок зображувальної діяльності з іншими видами діяльності.

Особливості педагогічного керівництва образотворчою діяльністю дітей поза заняттями. Робота вихователя з підгрупами та окремими дітьми.

Стимулювання ініціативи та творчості дітей, залучення їх у грі, до оформлювальної діяльності в групі. Організація оформлення групи, виставок, дитячої творчості, народного та сучасного декоративного мистецтва з використанням репродукцій, фотографій, альбомів, листівок. Матеріали та обладнання для самостійної образотворчої діяльності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Малювання

Тема 1. Предметне малювання

Малювання в першій молодшій групі

Виховання інтересу до малювання у дітей першої молодшої групи. Виникнення і розвиток інтересу до малювання у дітей першої молодшої групи. Розвиток рухів рук, правильна посадка при малюванні.

Навчання дітей проведення прямих вертикальних та горизонтальних ліній, підготовка до зображення предметів округлої форми.

Впізнавання дітьми схожості малюнка з предметами за різними ознаками: за кольором, формою, рухом та ритмом. Розвиток асоціацій.

Ознайомлення дітей з предметами та явищами світу, що оточує. Розвиток сприймання, відчуття; збагачення досвіду дітей шляхом активного пізнання дійсності. Залучення дітей до навчання на заняттях, виробляти вміння слухати пояснення, бачити та відтворювати певні дії, розуміти свій малюнок та ін.. Виховання позитивного емоційного ставлення до малювання, малюнка, зображуваних предметів та явищ. Засвоєння дітьми певних технічних навичок малювання.

Розуміння деяких виражальних засобів: ритм, колір.

Розподіл програмного матеріалу. Особливості проведення перших занять.
Виконання дітьми завдань індивідуально та з вихователем

Використання різних методів і прийомів навчання, показ правильних технічних прийомів малювання та засобів зображення; прийом пасивних рухів; ігрові прийоми, слово вихователя; вірші, пісні, потішки в навчанні малювання.

Використання індивідуального підходу при роботі з дітьми.

Організація перегляду малюнків, розвиток уміння радіти різноманітності, яскравості; відзначати схожість намальованого з предметом чи явищем.

Малювання в другій молодшій групі

Виховання стійкого інтересу до малювання. Розвиток спостережливості, образного сприйняття, збагачення зорових уявлень, виділення естетичних якостей предмета: кольору, форми, ритму, деяких особливостей. Розвиток активності, уяви, творчості, формування умінь самостійно задумувати зміст свого малюнка та втілювати задум.

Продовження розвитку координації рук та зорового контролю. Виховання вміння слухати вихователя, слідкувати за його діями; малюючи, виконувати певні правила.

Підведення дітей до розуміння й передачі характерного забарвлення предметів, використання кольору за власним бажанням.

Навчання техніки малювання олівцем та гуашшю.

Поступове, послідовне здійснення навчально-виховних завдань. Формування умінь проводити лінії різного характеру, малювати округлі, прямокутні форми та використовувати ці уміння при передачі предметних зображень, побудованих на різних сполученнях: величин, форм, ліній. Орієнтовна тематика.

Методи та прийоми, які спрямовані на засвоєння способів зображення предметів, а також на засвоєння зображувальних та технічних навичок, умінь: обстеження предметів, спостереження навколишнього, формоутворюючі вправи, диференційований підхід до показу способів зображення, художнє слово ігрові прийоми, музика та ін. Значення індивідуального підходу до дітей. Розвиток позитивної емоційної реакції на кінцевий результат заняття — перегляд малюнків. Заохочення виразності, добору кольору, передачу форм, ліній. Розвиток самостійності та творчості.

Малювання в середній групі

Виховання інтересу до процесу малювання та його результатів. Розвиток умінь давати оцінку своєму малюнку, отримувати радість від досягнутого успіху.

Навчання дітей розрізняти та зображувати геометричні фігури, знаходити схожість з ними в частинах предмета; передавати будову предмета, його відносну величину, колір. Формування узагальненого підходу до процесу зображення предметів: спочатку найбільш значних частин, далі — менших і

деяких деталей. Підведення дітей до свідомої передачі виразності образів.

Розвиток міцного навичку володіння олівцем та пензлем: положення руки, характер рухів, сила натиску, темп та ін.

Нормування розуміння взаємозв'язку техніки малювання та якості малюнка.

Удосконалення умінь та навичок, набутих в попередніх групах. Поступове засвоєння предметних зображень більш складної будови з передачею їх особливостей. Орієнтовна тематика. Використання в змісті занять сезонної тематики, облік місцевих умов і вражень дітей.

Формування та удосконалення протягом року техніки малювання. Залучення дітей до колективної творчості.

Використання інформаційно-рецептивного методу: спостереження, обстеження, показ узагальнених способів зображення та ін. Формоутворюючі рухи руки — основа самостійності дитини у визначенні способів зображення предмета.

Використання музики, віршів, потішок. Формування правильних технічних прийомів дій із зображувальними матеріалами. Роль індивідуальних форм роботи з дітьми та ігрових прийомів.

Стимулювання емоційної реакції дітей на отримані результати: подив, захоплення, радість, доброзичливість різноманітними прийомами навчання.

Малювання в старшій групі

Навмисний і свідомий характер малювання у дітей шостого року життя. Виховання інтересу у дітей до якості виконання завдання: самостійний пошук виразних засобів в передачі образів теми, самоконтроль в процесі малювання, увага до техніки виконання та ін. Навчання зображення різних предметів і образів з передачею характерного в динаміці.

Удосконалення техніки малювання олівцями і гуашшю. Навчання прийомам малювання акварельними фарбами, восковою крейдою, простим графітним олівцем та іншими матеріалами.

Ускладнення програмного матеріалу. Малювання предметів з натури, з уяви і пам'яті. Відображення вражень і спостережень: предмети оточуючої дійсності, свій казковий образ і образи улюблених героїв. Поступове ускладнення техніки малювання різними матеріалами. Навчання аналізувати предмет при його сприйманні. Звернути увагу дітей не тільки на будову предмета, форму, величину, колір, деталі, ай на його типові особливості. Формування розуміння дітьми залежності якості зображення від знання предмета. Навчання дітей узагальненим способам зображення: порівняння предметів, виділення загальних

закономірностей і особливостей в однорідних групах, запитання дітям, спрямовані на розвиток творчості, і самостійність у виборі способів зображення, залучення дітей до показу прийомів дій та ін.

Роль слова в передачі виразності образу. Поради вихователю щодо рекомендацій, спрямованих на індивідуальний підхід до дітей. Роль вправ та ігрових прийомів у навчанні зображувальних і технічних навичок. Навчання аналізувати малюнки залежно від поставленого завдання, бачити позитивні сторони й помилки. Заохочення до ініціативи, проявлення творчості, виховання естетичних почуттів.

Тема 2. Сюжетне малювання

Особливості сюжетного зображення дітьми молодшого дошкільного віку. Навчання сюжетного малювання в середній групі на основі об'єднання кількох предметів одним змістом (з рівним розташуванням на аркуші). Підведення дітей до цілеспрямованої передачі виразності образів. Значення слова педагога у навчанні сюжетного малювання (поради, запитання, художнє слово та ін.) для передачі виразності образів, прояву самостійності в творчості дітей.

Ускладнення композиційних навичок при передачі зв'язного змісту дітьми старшої групи. Стимулювання творчості дітей (відображень і спостережень). Самостійний пошук зображувальних та виразних засобів, уміння продумувати та втілювати композицію.

Відображення в малюнках сезонних явищ природи, зображення суспільного життя — праця, свята, відпочинок, малювання за сюжетом казок, екранізованих творів.

Навчання зображення сюжетів, дійових осіб, героїв, місця. Використання пошукових та евристичних методів. Місце наочності перед заняттями. Розвиток інтересу до розглядання ілюстрацій, репродукцій напередодні занять.

Тема 3. Декоративне малювання

Навчання декоративного малювання в молодшій та середній групах

Значення декоративного малювання для виховання і розвитку дошкільників. Виховання інтересу до декоративного малювання у дітей другої молодшої групи. Засвоєння дітьми техніки малювання декоративних елементів в середній групі: прямих ліній, мазків, кіл. Навчання різноманітного розташування візерунків на різних формах (на смужці, колі, квадраті, силуетних формах) з передачею симетрії, кольору. Створення візерунків за зразком та задумом. Послідовне ускладнення змісту занять. Залучення дітей до колективної творчості. Використання інформаційно-рецептивних методів та прийомів: розглядання виробів декоративно-прикладного мистецтва, ілюстрацій, аналіз зразків візерунків, частковий показ способу зображення, показ жестом, роль слова у навчанні. Важливість емоційного сприймання дітьми предметів декоративно-прикладного мистецтва. Використання музики, потішок. Роль індивідуальних форм роботи з дітьми та ігрових прийомів.

Декоративне малювання в старшій групі

Розвиток естетичного сприймання творів декоративно-прикладного мистецтва. Засвоєння способів малювання нових елементів візерунка кінцем пензля. Створення більш складних симетричних композицій на різноманітних формах та силуетах за мотивами народного мистецтва, розвиток уміння використовувати характерні кольорові сполучення для вишивки, кераміки, розписів та ін.

Поступове ускладнення малювання візерунків за мотивами народного та сучасного декоративного мистецтва. Орієнтовна тематика занять. Навчання аналізувати вироби народного мистецтва та зразки. Спрямованість роботи вихователя на розвиток творчості та самостійності у виборі композиції, кольору, засобів зображення; залучення дітей до показу своїх малюнків та ін. Навчання аналізувати візерунки, обґрунтовувати оцінку роботи. Заохочення прояву творчості, виховання художнього смаку.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Ліплення

Тема 1. Ліплення. Види ліплення у закладі дошкільної освіти

Скульптура. Види скульптури. Ліплення як процес. Способи і прийоми ліплення. Завдання і зміст програми з ліплення у різних вікових групах.

Тема 2. Методика навчання ліпленню у різних вікових групах

Ліплення в першій молодшій групі

Особливості пластичної форми, створюваної дітьми від 2 до 3 років. Дозображувальний період. Виникнення асоціацій.

Програма ліплення. Формування інтересу до ліплення, знайомство з матеріалом, виконання окремих правил. Підведення до виконання найпростіших зображень. Навчання технічних прийомів. Приблизна тематика занять.

Особливості організації занять. Використання інформаційно-рефлексивного методу. Розвиток формоутворюючих рухів в обстеженні предметів, у виконанні вправ. Показ способів зображення. Роль слова та ігрових прийомів. Підведення дітей до ліплення за задумом. Заохочення діяльності дітей, розвиток позитивних емоцій.

Ліплення у другій молодшій групі

Особливості пластичної форми, створюваної дітьми чотирьох років.

Зображення простих односкладових предметів і предметних зображень з кількох частин. Передача форми і величини. Підведення до вираження сюжетно-ігрового задуму, до передачі виразності. Розвиток технічних навиків. Виховання емоційного відношення до занять з ліпленням.

Поступове ускладнення програмного матеріалу.

Послідовне ускладнення прийомів ліплення: розкачування,

розплющування, заципування, для отримання найпростіших форм. Орієнтовна тематика. Ліплення за задумом дітей.

Обстеження предметів за участю різних аналізаторів. Особливості використання показу способів зображення в ліпленні знайомих форм (залучати дітей, їх досвід). Ігрові прийоми в навчанні малюків. Роль вправ. Аналіз дитячих робіт.

Ліплення в середній групі

Особливості пластичної форми, створюваної п'ятилітніми дітьми. Формування стійкого інтересу до занять ліпленням. Розвиток естетичного сприймання форми, симетрії, пропорції, відчуття ритму. Навчання зображення найпростіших предметів з використанням нових форм. Передача виразності. Підведення до передачі сюжету. Навчання нових технічних прийомів ліплення. Послідовне ускладнення програм матеріалу на основі знань, умінь, навичок, набутих в попередніх групах. Орієнтовна тематика. Ліплення за задумом дітей.

Навчання дітей сприймання (бачити основну форму, елементарні пропорції, деталі). Використання часткового показу прийомів і способів ліплення з опорою на досвід дітей. Використання ігрових прийомів і художнього слова. Заохочення до творчості, самостійності. Навчання аналізувати свої роботи, роботи інших дітей.

Ліплення в старшій групі

Особливості пластичної форми, створюваної шестирічними дітьми. Зображення предметів складнішої будови з передачею особливостей форми, відносної величини, пропорцій, характерних особливостей. Навчання сюжетного ліплення. Передача рухів, пошук вдалої пози, виразності. Ліплення рельєфів. Навчання нових способів зображення і нових технічних прийомів. Послідовне ускладнення програмного матеріалу. Вдосконалення прийомів ліплення конструктивним способом. Навчання пластичного способу в ліпленні посуду. Ліплення за мотивами народної іграшки та керамічних виробів декоративного мистецтва. Орієнтовна тематика.

Сприймання природи, творів декоративно-прикладного мистецтва, скульптури, малих форм, наочного ілюстративного матеріалу. Показ нових способів ліплення з опорою на досвід дітей. Поради і запитання, спрямовані на розвиток творчості. Формування власного задуму, пошук виразних засобів.

Навчання аналізувати дитячі роботи, бачити вдаль, помічати помилки, розуміти їх причини й підбивати підсумок. Важлива роль запитань вихователя, що спрямовані на аналіз твору.

ЗМІСТОВИ МОДУЛЬ 4. Аплікація

Тема 1. Аплікація у різних вікових групах.

Аплікація як вид декоративно-прикладного мистецтва

Види аплікації. Матеріали, що використовуються в ній, історія розвитку. Характеристика виконання аплікації в дошкільному віці. Види аплікаційної техніки.

Формування у дітей третього року життя інтересу до аплікації як зображувальної діяльності. Засвоєння знань про форму, величину, колір предметів. Розвиток просторової орієнтації.

Рекомендована тематика занять.

Навчання сприймання предмета, іграшки, картинки з врахуванням специфіки занять аплікацією.

Методи навчання аплікації

Особливості проведення занять. Виконання завдань індивідуально і з вихователем. Розвиток позитивних емоцій при виконанні аплікації.

Використання різних методів і прийомів навчання. Показ способів утворення зображення і техніки наклеювання.

Роль слова вправлення та ігрових прийомів в навчанні малят. Індивідуальний підхід в роботі з дітьми.

Аплікація в другій молодшій групі

Формування знань дітей про форму предметів, їх будову, величину. Розвиток відчуття форми, кольору, ритму, симетрії, композиції. Розвиток просторової орієнтації. Складання предметних зображень, декоративних візерунків, нескладних візерунків і композицій з готових форм і силуетів. Навчання техніки наклеювання. Виховання естетичних почуттів на заняттях аплікацією.

Послідовне ускладнення в зображенні предметів від простих односкладових до більш складних за будовою. Складання візерунків у смужці, колі, квадраті і на силуетних формах.

Рекомендована тематика занять.

Навчання сприймання предмета, іграшки, картинки.

Показ способів складання зображень і техніка наклеювання. Роль слова, вправ та ігрових прийомів в навчанні дітей четвертого року життя. Аналіз аплікацій за участю дітей.

Аплікація в середній групі

Формування стійкого інтересу до занять аплікацією. Формування знань дітей про форму предметів, їхню будову, співвідношення, пропорції, особливості. Розвиток просторових орієнтацій. Розвиток розуміння симетрії, набуття композиційних умінь. Удосконалення техніки наклеювання. Навчання

техніки роботи ножицями. Оволодіння найпростішими прийомами вирізування.

Послідовне засвоєння прийомів роботи ножицями: вміння правильно тримати, різати по прямій лінії, зрізувати кути, вирізувати округлі форми. Рекомендована тематика. Використання готових форм і силуетів. Виконання колективних аплікацій.

Навчання сприймання предметів, іграшок, зразків ілюстрацій. Роль дидактичних ігор, спостережень. Показ способів поводження і роботи з ножицями. Індивідуальний підхід, його особливості. Навчання самостійності. Аналіз аплікацій з активною участю дітей.

Аплікація в старшій групі

Формування знань дітей про форму предметів, будову, співвідношення і пропорції. Розвиток просторових орієнтацій. Диференціювання кольорів паперу. Навчання декоративної аплікації з геометричних і рослинних форм. Зображення сюжету, пейзажу засобами аплікації.

Розвиток творчого і емоційного ставлення до виконуваних завдань.

Удосконалення попередньо набутих умінь і навиків. Навчання раціональних прийомів вирізування з паперу, складеного удвоє, гармошкою. Підвищення вимог до якості наклеювання.

Навчання обривної аплікації для передачі виразності.

Послідовне ускладнення програмного матеріалу. Закріплення і вдосконалення вмінь одержувати прямокутні, трикутні, трапецієподібні і округлі форми. Навчання нових способів вирізування. Рекомендована тематика занять.

Виконання аплікацій предметного і сюжетно-пейзажного змісту. Декоративна аплікація і виконання завдань за задумом.

Особливості організації сприймання предметів, іграшок, ілюстрацій і зразків. Використання дослідницького та евристичного методів. Частковий показ способів зображення з опорою на досвід дітей. Роль індивідуальної роботи з дітьми.

Розвиток творчості і самостійності у виборі техніки виконання аплікації, використанні різноманітних кольорів, композиції та ін. Навчання вміння бачити в аплікаціях вдале кольорове вирішення, виразність форм, індивідуальність, фантазії.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. Конструктивно-моделююча та архітектурна діяльність

Тема 1. Конструювання. Види конструювання.

Конструювання як вид діяльності та просторового орієнтування. Види конструювання. Конструювання з будівельного матеріалу. Конструювання з паперу, картону, природніх матеріалів. Орігамі.

Тема 2. Методика навчання конструюванню у різних вікових групах *Конструювання в першій та другій молодших групах*

Розрізнення, називання та використання окремих деталей будівельного набору.

Розвиток просторових уявлень, визначення величини. Комбінування форм з будівельного матеріалу в спорудах. Послідовне ускладнення програми протягом року. Знайомство з будівельними деталями.

Розвиток уміння будувати елементарні споруди з настільного будівельного матеріалу. Навчання створювати конструкції, замінити одні деталі іншими, формування вмінь досягати хороших результатів. Орієнтовна тематика споруд, їх варіанти. Види будівельного матеріалу, що застосовується в молодших групах. Розглядання нескладних споруд. Організація ігор-занять із спорудами. Керівництво самостійною роботою дітей.

Конструювання з будівельного матеріалу в середній групі

Знайомство з новими деталями: циліндр, арка, бруски, пластини. Формування вмінь називати їх та використовувати, аналізувати зразок споруди, виділяти його основні частини та називати деталі, з яких вони побудовані, їх розмір, розташування одна відносно одної. Розвиток уміння свідомо добирати деталі для споруди. Передача в конструкціях окремих характерних ознак нескладних предметів. Проведення занять за задумом дітей. Організація та методика проведення занять за вказаною темою, умовою, зразком, показом вихователя.

Закріплення раніше засвоєних прийомів. Послідовне створення споруди.

Конструювання з будівельного матеріалу в старшій групі

Види будівельних матеріалів, що використовують на заняттях. Формування узагальнених уявлень про конструкцію предметів. Розвиток здібностей групувати предмети за схожістю, призначенням та будовою, вміння встановлювати залежність конструкції від її призначення. Розвиток творчості, вміння будувати предмети за описом, малюнком, фотографією, задумом.

Навчання нових технічних прийомів у конструюванні (вміння підготувати основу для споруди, робити міцні складні перекриття, замінювати одну деталь на іншу, прикрашати дрібними деталями, укріпляти споруду). Знайомство дітей з новими деталями та їх властивостями. Формування навичок колективної роботи.

Підвищення вимог до якості споруд. Навчання планування етапів їх створення, називання частин споруди та форми будівельного матеріалу.

Використання в навчанні інформаційно-рецептивного, репродуктивного, дослідницького та евристичного методів. Продумування дітьми плану роботи, пояснення способів дій.

Конструювання з паперу, природного та інших матеріалів в ЗДО

Навчання конструювання з паперу в середній групі. Нормування узагальнених технічних навиків та вмінь в роботі з папером. Розвиток уміння цілеспрямовано працювати за зразком, оздоблювати іграшку-саморобку. Тематика занять, їх варіанти.

Подальше ускладнення техніки згортання паперу для одержання викройок дітьми старшої групи. Навчання працювати за готовою викройкою, з готових форм. Навчання згортання кола та виготовлення виробів із конуса. Згортання прямокутника в циліндр. Закріплення раніше здобутих знань та вмінь по виготовленню іграшок-саморобок та ускладнення в прийомах згортання різних за формою аркушів. Згортання паперу втрое, утворення нових форм. Навчання дітей прийомів роботи за викройкою, кресленням. Тематика робіт. Провідні методи — репродуктивний, евристичний. Використання різних видів показу. Навчання послідовності виконання виробу. Активізація досвіду дітей. Керівництво роботою дітей в різних вікових групах.

Значення конструювання з природного матеріалу для виховання та розвитку дошкільників. Конструювання з природного матеріалу різноманітних коробок, котушок в середній групі. Завдання та зміст роботи. Провідні методи навчання — репродуктивний та евристичний.

Створення іграшок в старшій групі. Знайомство з властивостями різноманітних матеріалів, прояв самостійності, ініціативи, творчості. Навчання аналізу виразності вихідних матеріалів та їх добір. Використання різних видів показу. Навчання послідовності виконання іграшки. Активізація досвіду дітей. Використання різних способів з'єднання. Попередня робота. Використання малюнків, креслень та зразків. Особливість колективної роботи.

Архітектурна діяльність дошкільників. Методи ознайомлення з мистецтвом архітектури. Ознайомлення з архітектурними спорудами, показ макетів з паперу та картону. Моделювання архітектурних споруд.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	Усього	Лекц	Практ	Сем.	Лаб	Інд	С.р.
1	2						
Модуль 1							
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи та методичні аспекти організації образотворчої діяльності							
Тема 1. Ознайомлення дітей з образотворчим мистецтвом. Види образотворчої діяльності в закладі дошкільної освіти, їх взаємозв'язок.	3	2					1
Тема 2. Значення образотворчої діяльності і конструювання та їх вплив на всебічний розвиток дітей дошкільного віку.	3	2					1
Тема 3. Планування роботи з образотворчої діяльності у закладі дошкільної освіти.	5	3	1				1
Тема 4. Методи і прийоми навчання	3	2					1
Тема 5. Організація і проведення занять з образотворчої діяльності.	4	2	1				1
Тема 6. Наочні і дидактичні посібники на заняттях із зображувальної діяльності і конструювання. Зображувальна діяльність поза заняттями	5	1	2				2
Разом за змістовим модулем 1	23	12	4				7
Змістовий модуль 2. Малювання							
Тема 1. Предметне малювання	12	4	3				5
Тема 2. Сюжетне малювання	5	2	2				1
Тема 3. Декоративне малювання	11	2	4				5
Разом за змістовим модулем 2	28	8	9				11
Змістовий модуль 3. Ліплення							
Тема 1. Ліплення. Види ліплення у закладі дошкільної освіти	3	2					1
Тема 2. Методика навчання ліпленню у різних вікових групах	9	4	3				2
Разом за змістовим модулем 3	12	6	3				3
Змістовий модуль 4. Аплікація							
Тема 1. Аплікація у різних вікових групах	10	4	3				3
Разом за змістовим модулем 4	10	4	3				3
Змістовий модуль 5. Конструктивно-моделююча та архітектурна діяльність							
Тема 1. Конструювання. Види конструювання.	3	2					1
Тема 2. Методика навчання конструювання у різних вікових групах	14	4	5				5
Разом за змістовим модулем 5	17	6	5				6
Всього	90	36	24				30

5. Робоча програма

	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
		денна форма			
		Усього	У тому числі		
Лекц	Практ		С.р.		
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи та методичні аспекти організації образотворчої діяльності					
	Тема 1. Ознайомлення дітей з образотворчим мистецтвом. Види образотворчої діяльності в закладі дошкільної освіти, їх взаємозв'язок.	3	2	0	1
1	Ознайомлення дітей з образотворчим мистецтвом.				
2	Навчання зображувальної діяльності і конструювання. Види образотворчої діяльності в закладі дошкільної освіти.		2		
<i>с.р.</i>	<i>Взаємозв'язок видів образотворчої діяльності дошкільнят.</i>				1
	Тема 2. Значення образотворчої діяльності і конструювання та їх вплив на всебічний розвиток дітей дошкільного віку.	3	2	0	1
3	Вплив образотворчої діяльності на всебічний розвиток дітей (розумовий розвиток дітей, сенсорне, естетичне, моральне, трудове і фізичне виховання).		2		
4					
<i>с.р.</i>	<i>Використання ігрових прийомів в процесі навчання образотворчій діяльності.</i>				1
	Тема 3. Планування роботи з образотворчої діяльності у закладі дошкільної освіти.	5	3	1	1
5	Мета і завдання програми з образотворчої діяльності в закладі дошкільної освіти.		2		
6					
7	Структура програми з образотворчої діяльності.		1		
8	Порівняльна характеристика різних програм навчання і виховання в закладах дошкільної освіти.			1	
<i>с.р.</i>	<i>Аналіз сучасних програм з дошкільної освіти («Дитина в дошкільна роки», «Дитина», «Українське дошкільня» та інші.)</i>				1
	Тема 4. Методи і прийоми навчання	3	2	0	1
9	Методи і прийоми навчання.		1		
10	Традиційна та сучасна класифікація методів навчання.		1		
<i>с.р.</i>	<i>Використання нетрадиційних прийомів малювання в молодшому віці.</i>				1
	Тема 5. Організація і проведення занять з образотворчої діяльності.	4	2	1	1
11	Особливості організації сучасних занять у різних вікових групах. Структура заняття з образотворчої діяльності.		2		
12					
<i>с.р.</i>	<i>Нетрадиційні форми організації занять.</i>				1
13	Аналіз різних видів занять.			1	
	Тема 6. Наочні і дидактичні посібники на заняттях із зображувальної діяльності і конструювання. Зображувальна діяльність поза заняттями	5	1	2	2

14	Виготовлення наочних та дидактичних посібників			2	
15	для занять з малювання та ліплення.				
<i>с.р.</i>	<i>Наочні та дидактичні посібники на заняттях із зображувальної діяльності</i>				1
16	Організація самостійної художньої діяльності.		1		
<i>с.р.</i>	<i>Вимоги щодо організації кутка самостійної художньої діяльності</i>				1
Разом за ЗМ 1		23	12	4	7
Змістовий модуль 2. Малювання					
Тема 1. Предметне малювання		12	4	3	5
17	Особливості навчання малюванню дітей першої та		2		
18	другою молодшою групою.				
<i>с.р.</i>	<i>Підбір віршиків, потішок до малюнків, складання мети до занять.</i>				1
19	Малювання за програмою першої та другої молодших			1	
	груп.				
<i>с.р.</i>	<i>Предметне малювання дітьми на четвертому році життя.</i>				1
20	Особливості малювання предметів та завдання		1		
	програми для дітей середньої групи.				
<i>с.р.</i>	<i>Складання орієнтовної тематики робіт для молодшої та середньої груп.</i>				1
21	Предметне малювання за програмою середньої групи.			1	
<i>с.р.</i>	<i>Виготовлення наочності до занять з предметного малювання.</i>				1
22	Завдання і зміст програми з предметного малювання		1		
	дітьми старшої групи, особливості методики навчання.				
23	Предметне малювання за програмою старшої групи.			1	
<i>с.р.</i>	<i>Зображення тварин, людини старшими дошкільниками.</i>				1
Тема 2. Сюжетне малювання		5	2	2	1
24	Види і форми занять з сюжетного малювання.		1		
	Підготовка дітей молодшого віку до малювання.				
	Сюжетне малювання в середній групі.				
25	Навчання дітей старшої групи сюжетному		1		
	малюванню.				
26	Складання конспектів занять з сюжетного малювання			2	
27	у різних вікових групах.				
<i>с.р.</i>	<i>Розвиток самостійності та образного мислення дітей під час сюжетного малювання. Використання наочності на заняттях з сюжетного малювання.</i>				1
Тема 3. Декоративне малювання		11	2	4	5
28	Підготовка дітей другої молодшої групи до		1		
	декоративного малювання. Декоративне малювання в				
	середній та старшій групах.				
<i>с.р.</i>	<i>Види декоративно-прикладного мистецтва.</i>				1
29	Ознайомлення дошкільників із творами декоративно-		1		
	прикладного мистецтва України.				
<i>с.р.</i>	<i>Декоративно-прикладне мистецтво України, осередки народних промислів.</i>				2
30	Декоративне малювання за програмою молодшої та			1	
	середньої груп.				

31	Декоративне малювання у старшій групі за мотивами української кераміки, народної дерев'яної та керамічної іграшки.			1	
<i>с.р.</i>	<i>Керамічний промисел України: косівська, опішнянська, закарпатська. Яворівська дерев'яна іграшка.</i>				1
32	Декоративне малювання за мотивами української вишивки, мережив, петриківського розпису, писанок.			2	
<i>с.р.</i>	<i>Петриківський розпис. Писанкарство.</i>				1
	Разом за ЗМ 2	28	8	9	11
Змістовий модуль 3. Ліплення					
	Тема 1. Ліплення. Види ліплення у закладі дошкільної освіти	3	2	0	1
34	Ліплення. Особливості навчання ліпленню у різних вікових групах.		2		
<i>с.р.</i>	<i>Скульптура. Види скульптури. Ліплення: способи та прийоми.</i>				1
	Тема 2. Методика навчання ліпленню у різних вікових групах	9	4	3	2
36	Методика навчання ліпленню за програмою першої та другої молодших груп.		1	1	
38	Методика навчання ліпленню за програмою середньої групи.		1	1	
40	Методика навчання ліпленню за програмою старшої групи.		2		
42	Ліплення посуду різними способами. Ліплення за мотивами народної іграшки.			1	
<i>с.р.</i>	<i>Складання конспектів занять з ліплення за програмою старшої групи.</i>				2
	Разом за ЗМ 3	12	6	3	3
Змістовий модуль 4. Аплікація					
	Тема 1. Аплікація у різних вікових групах	10	4	3	3
43	Аплікація як вид образотворчої діяльності. Навчання аплікації дітей першої та другої молодших груп.		2		
<i>с.р.</i>	<i>Аплікація як вид мистецтва та творчості.</i>				1
45	Виконання аплікації за програмою другої молодшої групи.			1	
46	Навчання аплікації дітей середньої групи.		1		
<i>с.р.</i>	<i>Витинанка як вид декоративно-прикладного мистецтва.</i>				1
47	Виконання аплікації за програмою середньої групи.			1	
48	Навчання аплікації дітей старшої групи. Основні методи і прийоми навчання аплікації.		1		
49	Аплікація за програмою старшої групи. Використання різних способів вирізування.			1	
<i>с.р.</i>	<i>Виконання зразків робіт з аплікації за програмою старшої групи.</i>				1
	Разом за ЗМ 4	10	4	3	3
Змістовий модуль 5. Конструктивно-модельююча та архітектурна діяльність					
	Тема 1. Конструювання. Види конструювання.	3	2	0	1
50	Конструювання з будівельного матеріалу, з паперу, природнього та інших матеріалів.		2		
51					

<i>с.р.</i>	<i>Види будівельних матеріалів що використовують для конструювання в ЗДО.</i>				<i>1</i>
	Тема 2. Методика навчання конструювання у різних вікових групах	14	4	5	5
52	Особливості конструювання в молодших групах.		1		
53	Навчання конструюванню з будівельного матеріалу дітей середньої групи		1		
54	Конструювання з будівельного матеріалу дітей середньої групи.			1	
<i>с.р.</i>	<i>Розвиток уміння дітей будувати предмети за описом, малюнком, фотографією, задумом.</i>				<i>2</i>
55	Навчання конструюванню з будівельного матеріалу дітей старшої групи.		1		
56	Конструювання з будівельного матеріалу за програмою старшої групи.			1	
<i>с.р.</i>	<i>Виконання креслень, схем будов з будівельного матеріалу для дітей старшого дошкільного віку.</i>				<i>2</i>
57	Методика навчання конструюванню з паперу, природніх та покидькових матеріалів.		1		
58	Вправління в прийомах пояснення і показу виготовлення деяких виробів з паперу.			1	
<i>с.р.</i>	<i>Орігамі як вид мистецтва, його використання в ЗДО.</i>				<i>1</i>
59	Вправління в прийомах пояснення і показу виготовлення деяких виробів з природнього та покидькового матеріалів.			1	
60	Модульна контрольна робота.			1	
	Разом за ЗМ 5	17	6	5	6
	Всього	90	36	24	30

6. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Ознайомлення дітей з образотворчим мистецтвом. Навчання зображувальної діяльності і конструювання. Види образотворчої діяльності в закладі дошкільної освіти.	2
2.	Вплив образотворчої діяльності на всебічний розвиток дітей (розумовий розвиток дітей, сенсорне, естетичне, моральне, трудове і фізичне виховання).	2
3.	Мета і завдання програми з образотворчої діяльності в закладі дошкільної освіти.	2
4.	Структура програми з образотворчої діяльності.	1
5.	Методи і прийоми навчання.	1
6.	Традиційна та сучасна класифікація методів навчання.	1
7.	Особливості організації сучасних занять у різних вікових групах. Структура заняття з образотворчої діяльності.	2
8.	Організація самостійної художньої діяльності.	1
9.	Особливості навчання малюванню дітей першої та другою молодшої груп.	2
10.	Особливості малювання предметів та завдання програми для дітей середньої групи.	1
11.	Завдання і зміст програми з предметного малювання дітьми старшої групи, особливості методики навчання.	1

12.	Види і форми занять з сюжетного малювання. Підготовка дітей молодшого віку до малювання. Сюжетне малювання в середній групі.	1
13.	Навчання дітей старшої групи сюжетному малюванню.	1
14.	Підготовка дітей другої молодшої групи до декоративного малювання. Декоративне малювання в середній та старшій групах.	1
15.	Ознайомлення дошкільників із творами декоративно-прикладного мистецтва України.	1
16.	Ліплення. Особливості навчання ліпленню у різних вікових групах.	2
17.	Методика навчання ліпленню за програмою першої та другої молодших груп.	1
18.	Методика навчання ліпленню за програмою середньої групи.	1
19.	Методика навчання ліпленню за програмою старшої групи.	2
20.	Аплікація як вид образотворчої діяльності. Навчання аплікації дітей першої та другої молодших груп.	2
21.	Навчання аплікації дітей середньої групи.	1
22.	Навчання аплікації дітей старшої групи. Основні методи і прийоми навчання аплікації.	1
23.	Конструювання з будівельного матеріалу, з паперу, природнього та інших матеріалів.	2
24.	Особливості конструювання в молодших групах.	1
25.	Навчання конструюванню з будівельного матеріалу дітей середньої групи	1
26.	Навчання конструюванню з будівельного матеріалу дітей старшої групи.	1
27.	Методика навчання конструюванню з паперу, природніх та покладькових матеріалів.	1
	Разом за семестр	36

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Порівняльна характеристика різних програм навчання і виховання в закладах дошкільної освіти.	1
2.	Аналіз різних видів занять.	1
3.	Виготовлення наочних та дидактичних посібників для занять з малювання та ліплення.	2
4.	Малювання за програмою першої та другої молодших груп.	1
5.	Предметне малювання за програмою середньої групи.	1
6.	Предметне малювання за програмою старшої групи.	1
7.	Складання конспектів занять з сюжетного малювання у різних вікових групах.	2
8.	Декоративне малювання за програмою молодшої та середньої груп.	1
9.	Декоративне малювання у старшій групі за мотивами української кераміки, народної дерев'яної та керамічної іграшки.	1
10.	Декоративне малювання за мотивами української вишивки, мережив, петриківського розпису, писанок.	2
11.	Методика навчання ліпленню за програмою першої та другої молодших груп.	1
12.	Методика навчання ліпленню за програмою середньої групи.	1
13.	Ліплення посуду різними способами. Ліплення за мотивами народної іграшки.	1
14.	Виконання аплікації за програмою другої молодшої групи.	1
15.	Виконання аплікації за програмою середньої групи.	1

16.	Аплікація за програмою старшої групи. Використання різних способів вирізування.	1
17.	Конструювання з будівельного матеріалу дітей середньої групи.	1
18.	Конструювання з будівельного матеріалу за програмою старшої групи.	1
19.	Вправління в прийомах пояснення і показу виготовлення деяких виробів з паперу.	1
20.	Вправління в прийомах пояснення і показу виготовлення деяких виробів з природнього та покидькового матеріалів.	1
21.	Модульна контрольна робота.	1
	Разом за семестр	24

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форма контролю
1.	Взаємозв'язок видів образотворчої діяльності дошкільнят.	1	
2.	Використання ігрових прийомів в процесі навчання образотворчій діяльності.	1	
3.	Аналіз сучасних програм з дошкільньої освіти («Дитина в дошкільна роки», «Дитина», «Українське дошкілля» та інші.)	1	
4.	Використання нетрадиційних прийомів малювання в молодшому віці.	1	
5.	Нетрадиційні форми організації занять.	1	
6.	Наочні та дидактичні посібники на заняттях із зображувальної діяльності	1	
7.	Вимоги щодо організації кутка самостійної художньої діяльності	1	
8.	Підбір віршиків, потішок до малюнків, складання мети до занять.	1	
9.	Предметне малювання дітьми на четвертому році життя.	1	
10.	Складання орієнтовної тематики робіт для молодшої та середньої груп.	1	
11.	Виготовлення наочності до занять з предметного малювання.	1	
12.	Зображення тварин, людини старшими дошкільниками.	1	
13.	Розвиток самостійності та образного мислення дітей під час сюжетного малювання. Використання наочності на заняттях з сюжетного малювання.	1	
14.	Види декоративно-прикладного мистецтва.	1	
15.	Декоративно-прикладне мистецтво України, осередки народних промислів.	2	
16.	Керамічний промисел України: косівська, опішнянська, закарпатська. Яворівська дерев'яна іграшка.	1	
17.	Петриківський розпис. Писанкарство.	1	
18.	Скульптура. Види скульптури. Ліплення: способи та прийоми.	1	
19.	Складання конспектів занять з ліплення за програмою старшої групи.	2	
20.	Аплікація як вид мистецтва та творчості.	1	
21.	Витинанка як вид декоративно-прикладного мистецтва.	1	
22.	Виконання зразків робіт з аплікації за програмою старшої групи.	1	
23.	Види будівельних матеріалів що використовують для конструювання в ЗДО.	1	
24.	Розвиток умінь дітей будувати предмети за описом, малюнком, фотографією, задумом.	2	

25.	Виконання креслень, схем будов з будівельного матеріалу для дітей старшого дошкільного віку.	2	
26.	Орігамі як вид мистецтва, його використання в ЗДО.	1	
	Разом за семестр	30	

9. Форми і методи контролю

Поточний контроль з дисципліни «Методика організації образотворчої діяльності» — це оцінювання навчальних досягнень здобувача фахової передвищої освіти протягом навчального семестру за національною шкалою усіх видів аудиторної роботи (лекції та практичні заняття). Поточний контроль відображає поточні навчальні досягнення здобувача освіти в освоєнні програмового матеріалу дисципліни; спрямований на необхідне корегування самостійної роботи здобувача освіти.

Поточний контроль реалізується у формі експрес-опитування, оперативного контролю на лекційних, практичних заняттях, тестування, виступів на різних видах заняттях, перевірка практичних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання здобувачем фахової передвищої освіти тощо.

Поточний контроль здійснюється викладачем. Він розробляє чіткі критерії оцінювання всіх видів навчальної роботи у комплексному контролі знань, доводить їх до відома здобувачів освіти на початку змістовного модулю.

Система оцінювання аудиторної роботи.

Поточна аудиторна діяльність здобувача фахової передвищої освіти оцінюється за національною шкалою. Поточне оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти виконується за допомогою процедури об'єктивного контролю — усні відповіді на практичних заняттях, тестування, реферативні повідомлення, практичні завдання, участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття, моделювання ситуацій тощо.

Критеріями оцінки усних відповідей є:

Оцінюючи усну відповідь на теоретичні питання, враховується:

- ґрунтовність теоретичних знань з навчальної дисципліни;
- повнота розкриття питання;
- уміння вдало ілюструвати теоретичний матеріал;
- упевненість, переконливість суджень;
- уміння аргументувати думку;
- уміння порівнювати, робити потрібні висновки та узагальнення;
- логіка викладу думок, рівень володіння культурою мовлення;

для виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- граматична та стилістична грамотність письмової роботи.

Поточний контроль здійснюється у формі опитування та перевірки результатів виступів, практичних завдань на практичних заняттях за національною шкалою оцінок.

Оцінка	Критерії оцінювання
5 «відмінно»	Здобувач освіти дає повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, наводить приклади; відповідь здобувача освіти свідчить про глибоке розуміння і орієнтацію в педагогічних явищах і процесах, що вивчаються; правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача
4 «добре»	здобувач освіти розкриває правильно зміст навчального матеріалу, але на додаткові контрольні питання викладача відповідає з деякою допомогою, у викладі матеріалу припускає деякі неточності, які виправляє сам; недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.
3 «задовільно»	здобувач освіти виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але у відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача; виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, викладає матеріал не достатньо логічно й послідовно, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її
2 «незадовільно»	здобувач освіти припускається грубих помилок під час викладу матеріалу, не виправляє помилки навіть при вказівці на них викладача; виявляє повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу, відсутність навичок аналізу педагогічних явищ та виконання практичних завдань

Оцінювання тестових завдань

Оцінка	Критерії оцінювання
5 «відмінно»	Здобувач освіти надає правильні відповіді на 80–100 % тесту
4 «добре»	Здобувач освіти надає правильні відповіді на 60–80 % тесту
3 «задовільно»	Здобувач освіти надає правильні відповіді на 40–60 % тесту
2 «незадовільно»	Здобувач освіти надає правильні відповіді на 0-40 % тесту

Здобувач вищої освіти, який не з'являвся на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав поточних оцінок, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях здобувач вищої освіти може відпрацювати пропущені практичні заняття, презентувати самостійну роботу, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Система оцінювання самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти передбачає оцінювання різних видів завдань. Самостійна робота, яка передбачена в темі поряд з аудиторною, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Оцінка	Критерії оцінювання
5 «відмінно»	здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно розкриває опрацьовані питання, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить, вільно використовує набуті теоретичні знання при виконанні самостійної роботи, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок
4 «добре»	здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його в самостійній роботі; висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логічному викладі теоретичного змісту або при аналізі практичної роботи в самостійному опрацюванні
3 «задовільно»	здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але в роботі плутає поняття, практичні завдання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; виявляє неточності у знаннях при виконанні роботи, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю
2 «незадовільно»	здобувач освіти не опанував навчальний матеріал для самостійного опрацювання, не відображає в роботі правильні результати, визначення, висновки, погано орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, не виявляються практичні навички

Модульний контроль з дисципліни.

Контрольний захід (модульна контрольна робота) з дисципліни «Методика організації образотворчої діяльності» проводиться 1 раз на семестр, і включає проведення контрольних заходів за всіма змістовими модулями та їх темами у формі контрольної роботи, тестування, творчого завдання тощо. До контрольних заходів допускаються всі здобувачів освіти незалежно від результатів поточного контролю. Викладач розробляє контрольні завдання (варіанти, тести тощо) для проведення модульного контролю.

Результати контрольного заходу здобувача освіти, який не з'явився на нього, оцінюються «незадовільно» незалежно від причини. Відпрацювання контрольного заходу є обов'язковим.

У відповідності до вимог об'єктивна оцінка рівня знань з боку викладача оцінюється наступним чином:

- під час написання модульної контрольної роботи кожен здобувач освіти отримує індивідуальний варіант, що складається з двох питань і п'яти тестових завдань. На написання контрольної роботи відводиться 45 хвилин (1 академічна година). Форма проведення: письмова.

Контрольна робота оцінюється за національною шкалою. Критерії оцінювання за поточним контролем і модульною контрольною роботою наступні:

Оцінка	Критерії оцінювання
5 «відмінно»	здобувач освіти виявив всебічні і глибокі знання пройденого матеріалу з тем дисципліни, засвоїв основну і ознайомився з додатковою літературою, дає повні, обґрунтовані, теоретично вірні відповіді на всі питання; наводить вдалі приклади, абсолютно правильно розв'язує практичні завдання і дає пояснення і обґрунтування
4 «добре»	здобувач освіти виявив повне знання програмного матеріалу; засвоїв основну та додаткову літературу, виявив системний характер знань з тем дисципліни і здатний до самостійного їх поповнення, але ним допущені незначні помилки у формулюванні термінів, категорій або/та розв'язанні практичного завдання, не повністю дає обґрунтування висновків і результатів
3 «задовільно»	здобувач вищої освіти, що виявив знання основного програмного матеріалу, дає поверхові, неточні відповіді на питання, припускається суттєвих помилок у наведенні прикладів та розв'язанні практичного завдання
2 «незадовільно»	—

Підсумковий (семестровий) контроль.

Підсумковим видом контролю згідно навчального плану спеціальності А2 Дошкільна освіта є екзамен у I семестрі.

У відповідності до вимог об'єктивна оцінка рівня знань з боку викладача проводиться наступним чином: під час складання екзамену кожен здобувач освіти отримує індивідуальний білет, що складається з теоретичної частини, що містить два теоретичні питання і практичну частину — практичне завдання; на підготовку теоретичної відповіді відводиться 40 хвилин, а викладення відповіді — 20 хвилин. Форма проведення: усна.

Кожне з питань оцінюється за національною шкалою. В окремих випадках, якщо виникають сумніви в оцінці знань здобувача освіти або відповідь здобувача освіти недостатньо повна, позбавлена логічності й визначеності, викладач може

задавати додаткові (уточнюючі) питання в рамках білету. Відповіді на додаткові запитання впливають на оцінювання завдань білету.

У підсумку відповіді на білет підраховується середньозважений бал (в даному випадку середньозважений бал дорівнює середньоарифметичному), що є підсумковою оцінкою за екзамен для здобувачів освіти денної форми навчання.

Підсумкова оцінка за вивчення предмета виставляється за національною шкалою і фіксується у відомості, заліковій книжці та індивідуальному навчальному плані здобувача освіти.

Відповідь на теоретичні питання оцінюється:

Оцінка	Критерії оцінювання теоретичних питань	Критерії оцінювання практичного завдання
<i>5 «відмінно»</i>	здобувач освіти виявив всебічні і глибокі знання програмового матеріалу, засвоїв основну і ознайомився з додатковою літературою, дає повні, обґрунтовані, теоретично вірні відповіді на всі питання передбачені білетом; демонструє знання і розуміння основних категорій і понять; наводить вдалі приклади, може зробити узагальнення і висновки; дає правильні відповіді на додаткові запитання викладача	практичне завдання виконане методично вірно з дотриманням вимог щодо виконання практичної роботи (малювання/ ліплення, аплікація). Здобувач освіти чітко пояснює й обґрунтовує технологічну організацію процесу виготовлення виробу, складання конспекту/частини заняття, дає правильні відповіді на додаткові запитання викладача
<i>4 «добре»</i>	здобувач освіти виявив повне знання програмового матеріалу; засвоїв основну та додаткову літературу, виявив системний характер знань з дисципліни і здатний до самостійного їх поповнення, але ним допущені незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, наведенні прикладів; дає правильні відповіді на додаткові запитання	Практичне завдання виконане методично вірно з дотриманням вимог щодо виконання практичної роботи (малювання/ ліплення, аплікація). Здобувач освіти чітко пояснює й обґрунтовує технологічну організацію процесу виготовлення виробу, складання конспекту/частини заняття, дає правильні відповіді на додаткові запитання викладача, але ним допущені незначні помилки щодо якості оформлення роботи в цілому

3 «задовільно»	виявив знання основного програмового матеріалу, дає поверхові, неточні відповіді на питання, на додаткові запитання, припускається помилок у наведенні прикладів. Здобувач освіти слабо володіє спеціальною термінологією, не зовсім розуміє значення і сутність основних категорій	практичне завдання виконане з частковим дотриманням вимог щодо оригінальності, індивідуальності і креативності, художньої виразності, якості оформлення роботи в цілому. Допущено ряд помилок. Здобувач освіти нечітко пояснює технологічну організацію процесу виконання роботи, відчуває труднощі, відповідаючи на додаткові запитання
2 «незадовільно»	здобувач освіти дає неправильні відповіді на всі запитання, передбачені екзаменаційним білетом, у наведенні прикладів і не може їх виправити, не знайомий з основною літературою; не розуміє сутності основних категорій; не дає правильної відповіді на додатково поставлені запитання	здобувач освіти демонструє низький рівень виконання практичної, творчої роботи. Не дотримується вимог щодо якості оформлення роботи в цілому. Допущено велику кількість помилок. Здобувач освіти не в змозі пояснити послідовність виконання роботи

10. Вид контролю та шкала оцінювання

Для освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» оцінки із дисциплін фахової підготовки та у разі інтегрованих курсів оцінювання здійснюється за національною шкалою та визначаються таким чином:

За національною шкалою
відмінно
добре
задовільно
Незадовільно з можливістю повторного складання

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Інтервальна шкала	Оцінка в балах за шкалою ECTS	Оцінка ECTS	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
				для іспиту, курсової роботи, практики
4,51-5,00	90 – 100	A	Високий (творчий)	відмінно
4,01-4,50	82-89	B	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре
3,51-4,00	75-81	C		
3,16-3,50	69-74	D	Середній (репродуктивний)	задовільно
2,51-3,15	60-68	E		
1,51-2,50	35-59	FX	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно з можливістю повторного складання
0,00-1,50	0-34	F		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

**Шкала переведення середньозваженої оцінки
в оцінку за національною шкалою та оцінку ECTS та у
відповідність дванадцятибальній шкалі для ступеня
«фаховий молодший бакалавр»**

Середньозважений бал	Національна оцінка	Оцінка за 100- бальною шкалою	Оцінка ECTS
5,00	відмінно	100	A
4,95-4,99	відмінно	99	A
4,90-4,94	відмінно	98	A
4,85-4,89	відмінно	97	A
4,80-4,84	відмінно	96	A
4,75-4,79	відмінно	95	A
4,70-4,74	відмінно	94	A
4,65-4,69	відмінно	93	A
4,60-4,64	відмінно	92	A
4,55-4,59	відмінно	91	A
4,51-4,54	відмінно	90	A
4,50	добре	89	B
4,43-4,49	добре	88	B
4,36-4,42	добре	87	B
4,29-4,35	добре	86	B
4,22-4,28	добре	85	B
4,15-4,21	добре	84	B
4,08-4,14	добре	83	B
4,01-4,07	добре	82	B
4,00	добре	81	C
3,92-3,99	добре	80	C
3,84-3,91	добре	79	C
3,76-3,83	добре	78	C
3,67-3,75	добре	77	C
3,59-3,66	добре	76	C
3,51-3,58	добре	75	C
3,50	задовільно	74	D
3,43-3,49	задовільно	73	D
3,36-3,42	задовільно	72	D
3,29-3,35	задовільно	71	D
3,22-3,28	задовільно	70	D

3,16-3,21	задовільно	69	D
3,15	задовільно	68	E
3,07-3,14	задовільно	67	E
2,99-3,06	задовільно	66	E
2,91-2,98	задовільно	65	E
2,83-2,90	задовільно	64	E
2,75-2,82	задовільно	63	E
2,67-2,74	задовільно	62	E
2,59-2,66	задовільно	61	E
2,51-2,58	задовільно	60	E
2,5	незадовільно	59	FX
2,15-2,49	незадовільно	52-58	FX
1,85-2,14	незадовільно	46-51	FX
1,51-1,84	незадовільно	35-40	FX
0-1,50	незадовільно	1-34	F

Розподіл вагових коефіцієнтів оцінювання навчальної дисципліни

<i>Модульний контроль</i>	
АУДИТОРНА ТА САМОСТІЙНА РОБОТА	
ЗМ1... ЗМ3	
Лекційні, практичні заняття	Контрольний захід (контрольна робота, тестування, тощо)
T1, T2, T3 ... T11	T1, T2, T3 ... T11
Середнє арифметичне оцінок за національною шкалою	оцінка за національною шкалою
$k_1 = 0,7$	$k_2 = 0,3$

Вид контролю – екзамен

<i>Модульний контроль</i>		СЕМЕСТРОВИЙ КОНТРОЛЬ – (V сем.) – екзамен
АУДИТОРНА ТА САМОСТІЙНА РОБОТА		
ЗМ1... ЗМ5		
Лекційні, практичні заняття	Контрольний захід (контрольна робота, тестування, тощо)	
T1, T2, T3 ... T11	T1, T2, T3 ... T11	
Середнє арифметичне оцінок за національною шкалою	оцінка за національною шкалою	оцінка за національною шкалою
$k_1 = 0,4$	$k_2 = 0,2$	$k_3 = 0,4$

*Самостійна робота здобувачів вищої освіти може бути інтегрована з аудиторною роботою.

ЗМ1, ЗМ2 – змістові модулі

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів

k_i – ваговий коефіцієнт (викладач визначає особисто з урахуванням специфіки предмета)

$$\sum_{i=1}^n k_i = 1$$

11. Методичне забезпечення дисципліни

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Методика організації образотворчої діяльності» для здобувачів фахової передвищої освіти за спеціальністю А2 Дошкільна освіта / укладач: Л.А. Беспалько. – Мукачево: ВСП «ГПФК МДУ», 2025. – 41 с.
2. Курс лекцій з навчальної дисципліни.
3. Методичні рекомендації до практичних занять.
4. Методичні рекомендації до самостійної роботи.
5. Навчальні-наочні посібники, технічні засоби навчання тощо.
6. Комплекс контрольних робіт для визначення залишкових знань з дисципліни, завдань для обов'язкових контрольних робіт.
7. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять.
8. Контрольні завдання до практичних занять, завдання для екзамену.
9. Методичні рекомендації та розробки викладача.
10. Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу здобувачів освіти.
11. Інші матеріали.

12. Рекомендована література

Базова

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) : Держ. стандарт дошкільної освіти / затв. наказом МОН України від 12.01.2021 № 33. – Київ, 2021. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf.
2. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво (основи образотворчої грамоти) [Електронний ресурс] : навч.-метод. посіб. / М. В. Гнатюк. – Івано-Франківськ : Ярина, 2016. – 196 с.
3. Каньоса Н. Г. Теорія та технології розвитку дитячої художньої творчості дошкільників : навч.-метод. посіб. / Н. Г. Каньоса. – Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2015. – 188 с.
4. Комісарик М. І., Беспалько Г. М. Художня праця з основами дизайну : метод. посібник до самост. роботи / М. І. Комісарик, Г. М. Беспалько. – Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. – 116 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6776/Khudozhnya_Pratsya_a.pdf?isAllowed=y&sequence=1.
5. Матвієнко С. І. Методичні матеріали до лабораторного практикуму навчальної дисципліни «Художня праця та основи дизайну» : навч.-метод. посіб. / уклад. С. І. Матвієнко, Т. Г. Коломоєць, О. В. Лісовець. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 115 с.
6. Матвієнко С. І. Художня праця та основи дизайну : навч. посіб. / С. І. Матвієнко. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2016. – 201 с.
7. Пісоцький О. П. Основи образотворчого мистецтва та образотворча діяльність у дошкільному віці : навч. посіб. для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» / О. П. Пісоцький, Л. М. Пісоцька – 2-ге вид., доп. –

Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 162 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

https://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/2873/1/%D0%9F%D0%B8%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BE%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8_%D0%BE%D0%B1%D1%80_%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82_%D0%9C%D0%90%D0%9A%D0%95%D0%A2.pdf.

8. Сухорукова В. Г., Дронова О.О., Голота Н. М., Янцур Л. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі. Підручник. За заг.ред. Г.В. Сухорукової. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. 376 с. : іл.

Допоміжна

1. Берсенєва Л., Третякова М. Навчіть дітей малювати // *Дошкільне виховання*. – 2004. – № 2. – С. 70–72.
2. Борисова О. Розвиваємо творчі здібності старших дошкільників у малюванні // *Дошкільне виховання*. – 2002. – № 2. – С. 12–13.
3. Горошко Н. А. Зображувальна діяльність у дошкільних навчальних закладах (малювання, ліплення, аплікація) : посібник / Н. А. Горошко. - Харків : Основа, 2007. — 224 с.
4. Горошко Н. А. Зображувальна діяльність у дошкільному навчальному закладі. Третій рік життя : посіб. для студ. пед. навч. закл. / Н. А. Горошко. — Харків : Основа, 2007. — 176 с.
5. Горошко Н. А. Зображувальна діяльність у дошкільному навчальному закладі. Четвертий рік життя : посіб. для студ. пед. навч. закл. / Н. А. Горошко. — Харків : Основа, 2007. — 176 с.
6. Горошко Н. А. Зображувальна діяльність у дошкільному навчальному закладі. Шостий рік життя : посіб. для студ. пед. навч. закл. / Н. А. Горошко. Харків : Основа, 2007. — 208 с.
7. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. – Київ : Академвидав, 2004. – 352 с.
8. Ільїна А. Малювання нетрадиційними способами // *Дошкільне виховання*. – 2004. – № 2. – С. 48–52.
9. Комарова Т. С. Образотворча діяльність у дитячому садку : програма та методичні рекомендації / Т. С. Комарова. — Харків : Ранок, 2007. — 176 с.
10. Котляр В.П. Основи художнього виховання дітей: навчальний посібник / П.Котляр. — Донецьк : вид-во «Ноулідж» (Донецьке відділення), 2010. — 223с.
11. Ланіна І. В. Образотворче мистецтво для дошкільнят (4-5 років) : метод. посіб. / І. В. Ланіна, Н. В. Кучаєва. — Харків : Ранок, 2012. — 96 с.
12. Ланіна І. В. Образотворче мистецтво для дошкільнят (5-6 років) : метод. посіб. / І. В. Ланіна, Н. В. Кучаєва. — Харків : Ранок, 2012. — 128 с.
13. Ликова І. О. Образотворча діяльність у дитячому садку : планування, конспекти занять, методичні рекомендації. Молодша група : метод. посіб. Для студ. пед. коледжів / І. О. Ликова. — Харків : Веста; Ранок, 2007. — 144 с.

14. Ликова І. О. Образотворча діяльність у дитячому садку : планування, конспекти занять, методичні рекомендації. Середня група : метод. посіб. Для студ. пед. коледжів / І. О. Ликова. — Харків : Веста; Ранок, 2007. — 144 с.
15. Ликова І. О. Образотворча діяльність у дитячому садку : планування, конспекти занять, методичні рекомендації. Старша група : метод. посіб. Для студ. пед. коледжів / І. О. Ликова. — Харків : Веста; Ранок, 2007. — 208 с.
16. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах : підруч. для студ. ВНЗ / Г. В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, Л. А. Янцур — Київ : Видавничий Дім «Слово», 2010. — 376 с. : іл.
17. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільних навчальних закладах [Електронний ресурс] : підруч. для студ. ВНЗ / Г. В. Сухорукова, О. О. Дронова, Н. М. Голота, Л. А. Янцур — Київ : Видавничий Дім «Слово», 2010. — 376 с. : іл.
18. Олійник Л. М. Зображуємо оточуючий світ : метод. рек. / Л. М. Олійник. — Харків : Веста; Ранок, 2007. — 136 с.
19. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька : навч. посіб. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2005. — 360 с.
20. Рудницька-Юрійчук І. Особливості навчання предметному малюванню дітей дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти // *Перспективи та інновації науки* (Серія «Педагогіка», «Психологія», «Медицина»). — 2023. — № 11(29). — С. 327–370.
21. Стан Т., Раковський А. Самчиківський розпис : навч.-метод. посіб. — Хмельницький : Обласний науково-методичний центр культури і мистецтв, 2021. — С. 30–53.
22. Суржанська В. А. Розвиваємо творчі здібності : метод. посіб. — Харків : Основа, 2007. — 112 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Білан О. та ін. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля». — Тернопіль : Мандрівець, 2017. — 264 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku-ditey/Bilan_Programa_Ukrdoshkillja_2017.pdf.
2. Білокінь Н. Петриківка [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://petrykivka.dp.ua/downloads/books/nadiya-bilokin-petrykivka/>.
3. Вікова спадщина традиційних художніх ремесел Яворівщини : матеріали наук.-практ. конф. — Івано-Франкове : НМЦ ПТО, 2016. — 80 с. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://npucenter.lviv.ua/wp-content/uploads/2020/04/2016-%D0%92%D0%86%D0%9A%D0%9E%D0%92%D0%90-%D0%A1%D0%9F%D0%90%D0%94%D0%A9%D0%98%D0%9D%D0%90-%D0%A2%D0%A0%D0%90%D0%94%D0%98%D0%A6%D0%86%D0%99%D0%9D%D0%98%D0%A5-%D0%A5%D0%A3%D0%94%D0%9E%D0%96%D0%9D%D0%86%D0%A5-%D0%A0%D0%95%D0%9C%D0%95%D0%A1%D0%95%D0%9B-%D0%AF%D0%92%D0%9E%D0%A0%D0%86%D0%92%D0%A9%D0%98%D0%9D%D0%98.pdf>.

4. Гарькава Т. Петриківський декоративний розпис : підручник. – Дніпро : Ліра, 2017. – 220 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lira.dp.ua/images/petrik%D1%96vskij-rozpis.pdf>.
5. Дещук А. Яворівська дерев'яна іграшка кінця XIX – XX ст. : конструктивні особливості та орнаментальні мотиви [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://lnam.edu.ua/files/Academy/nauka/visnyk/pdf_visnyk/23/18.PDF.
6. Комплекс матеріалів до проведення занять з образотворчої діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dnz10.ucoz.ua/biblio/maljuvannja-n.v.jakovleva.pdf>.
7. Лампека М. Петриківська орнаментика на київській порцеляні // *Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки*. – 2013. – Вип. 5. – С. 272–279. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [\[http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmpmn_2013_5_45\]](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmpmn_2013_5_45)(http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmpmn_2013_5_45).
8. Навчальний посібник «Українська народна іграшка» для студентів факультету дошкільної освіти. – Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2017. – 122 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/1771/1/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0%20%D1%96%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%88%D0%BA%D0%B0%20.pdf>.
9. Петриківка : альбом / вступ. сл. С. Бурлакова ; передм. А. Пікуша, Л. Тверської. – Дніпропетровськ : Дніпрокнига, 2011. – 232 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/0B617YJCugap8dS1hbnM0VkFESUE/view>.
10. Українська художня кераміка середини XX — початку XXI століття : історіографія та методика дослідження [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nz.lviv.ua/archiv/2016-1/11.pdf>.

Автор

Леся БЕСПАЛЬКО

